

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

***НЕСТЕРЧУК Ю.О., ДОКТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НОВИЦЬКИЙ І.В., АСПІРАНТ*
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА***

Сучасний розвиток підприємств аграрного сектору значною мірою визначається розвитком інституційного середовища, проте, з проголошеним курсом на децентралізацію на регіональній і місцевий рівень делеговано частину владних повноважень, що стосуються розвитку підприємництва, підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу. Незакінченість земельної реформи, недосконалість економічних відносин в аграрно-промисловому виробництві, брак фінансових ресурсів тощо зобов'язує органи влади до відповідних заходів щодо усунення недоліків й диспропорцій. Окремі економічні регулятори, що відпрацьовувались протягом попередніх років у царині ціноутворення, оподаткування, антимонопольного регулювання тощо довели свою неелієвість [1].

Пропонується застосування програмно-цільового підходу щодо вирішення проблем стійкого розвитку підприємств різних галузей зернопродуктового підкомплексу, що вимагає мобілізації необхідних ресурсів, концентрації зусиль, цільового використання засобів, узгодженості цілеспрямованих дій. На користь вибору такого підходу впливає можливість його засобами мобілізувати переваги аналізованих регіонів та елімінувати вплив негативних чинників та мінімізувати ризики. Економічний зміст застосування програмно-цільового підходу полягає в максимізації досягнутого результату при мінімізації витрат (інтелектуальних, матеріальних, фінансових, кадрових тощо) [2]. При цьому максимальний результат означає забезпечення сталого розвитку підприємств усіх галузей і сфер зернопродуктового підкомплексу на основі єдиної концепції.

Результати досліджень свідчать про нерівномірність та неузгодженість розвитку суб'єктів господарювання в межах функціональних підсистем зернопродуктового підкомплексу та їх інфраструктурного забезпечення, що спонукає до розробки

* Науковий керівник – Нестерчук Ю.О., доктор економічних наук, професор

інструментарію оптимізації економічного механізму взаємовідносин підприємств у межах продуктової вертикалі на основі адаптивно-селективної парадигми регіонального розвитку відповідно до стратегічних напрямів гармонійного розвитку регіону як в соціальній, так і в економічній сферах, з урахуванням актуальних імперативів розвитку суспільства в межах внутрішнього економічного простору регіону [3].

Задля ефективної координації заходів з реалізації програмних підходів головною вимогою є оптимізація ресурсного забезпечення, необхідного для оперативного управління та вирішення ситуаційних завдань розвитку регіонального зернопродуктового підкомплексу. Імперативами концептуальної моделі забезпечення стійкого розвитку підприємств монопродуктових підкомплексів на регіональному рівні є формулювання стратегічної мети, чітке дотримання принципів у процесі реалізації функціональних завдань.

Стійкий розвиток сільськогосподарських зерновиробників, а відтак і переробних підприємств продуктового підкомплексу, значною мірою визначається їх адаптивністю до зміни специфічних зовнішніх факторів прямого та опосередкованого впливу. Загальний показник нестабільності зовнішнього середовища розраховується на основі даних про динамічність, невизначеність та складність кожного з факторів та є основою для прогнозування в системі антикризового управління господарюючих суб'єктів [4]. Конкурентні переваги підприємства формуються під впливом різних факторів, які супроводжують процес формування ринкової стратегії [5].

Усталені правила розробки стратегій сталого розвитку підприємств, галузей, територій подаються науковцями через перелік принципів, класифікуються як загальні, спеціальні, партнерства [6]. Враховуючи особливості зернопродуктового підкомплексу вважаємо доцільним систему принципів розробки концепції розвитку його учасників подати в оптимізованому вигляді з наступним переліком принципів: актуальність, прагматичність, прогностичність, комплексність, керованість, альтернативність, регіональна адаптивність, соціальна відповідальність.

Розроблений перелік принципів формування стратегічної програми забезпечення стійкого розвитку суб'єктів основних галузей зернопродуктового підкомплексу адаптує цей процес до об'єктивних умов сьогодення та не виключає можливості перегляду пріоритетності принципів та доцільності включення інших вимог щодо оптимізації стратегічного планування й прогнозування.

Література.

1. Пенькова О.Г., Котвицька Н.М., Ревуцька А.О. Пріоритети державної підтримки розвитку зерновиробництва в Україні. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 7-8 (1). С. 28-31.
2. Солнцев С.О., Жигалкевич Ж.М. Програмно-цільове планування розвитку квазіінтеграційних структур. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2018. № 15. С. 253-262.
3. Данко-Ютіш Н.І. Концептуальні положення формування регіональної політики адаптивно-селективного типу, спрямованої на подолання міжрегіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2017. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5438>.
4. Чевганова В.Я., Гайдучок М.В. Оцінка нестабільності зовнішнього середовища сільськогосподарського підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/58.pdf> (дата звернення: 12.12.2018).
5. Кулінічев П.К. Оцінка факторів впливу на конкурентну позицію підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 45 (1018). С. 69-75.
6. Сментина Н.В. Особливості методології стратегічного планування в системі державного управління соціально-економічним розвитком територій. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2013. № 4. С. 67-80.

РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ РЕГІОНУ

**ГОРОДЕЦЬКА Т.Е. К.Е.Н., ДОЦЕНТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Оновлення трансформаційних процесів українського суспільства, перехід до структурно-інноваційної моделі економічного зростання, де людина з її освітньо-професійним, інтелектуальним, духовним потенціалами має стати основним стратегічним ресурсом економічних перетворень, підвищує значення нових теоретико-прикладних розробок та підходів до механізму регулювання рівня життя населення держави загалом, і особливо в регіонах. Окремою групою чинників формування, використання та розвитку людського капіталу регіону, слід виділяти рівень життя населення, у вітчизняній економічній науці нерідко трапляється визначення даної групи факторів, як економічні.